

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srzodę dnia 18 Maja v. s. 1821 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 25 maja.

(z Gaz. warsz.) Dnia wczorayszego po godzinie 8mej wieczorem, Najjaśniejszy Cesarz i Król, Pan nasz Miłościwy, przybył do tej swojej stolicy w pożądanym stanie zdrowia, z podróży przedsięwziętej w październiku r. z. do *Opawy* i *Laybach*. Po przybyciu N. Pana, miasto i gmachy publiczne natychmiast oświecone zostały.

Wyjątek z listu obywatela województwa augustowskiego pisanego dnia 11 maja.

Niektórzy obywatele województwa augustowskiego, w których przypadku i ja jestem, wysłali w tym czasie do *Królewca* umyślnego, dla ugodzenia się o sprzedaż zboża swego tam złożonego. Posłaniec powrócił z wiadomością najsławniejszą, że w *Królewc*u zboża polskiego nie potrzebują, i że tam właśnie teraz przybyły dwa okręty z najpiękniejszą białą pszenicą angielską na sprzedaż. Lecz trzeba mieć nadzieję, że to zło dla nas przemienie. F.

AUSTRYA.

(z Gaz. warsz.) *Wiedeń* dnia 11 maja. Słychać, iż oboje Cesarstwo i Ichmość austriaccy udadzą się z *Laybach* do *Laxenburga*, a ztamtąd do majątności rodzinnej *Persenberg*, gdzie z tygodnie zabawią.

Arcy-Xiążka *Ferdynand* i *Franciszek* wyjechali dnia 2 b. m. stąd na lato do *Schönbrunn*, dokąd także młody Xiążę *Reichstadt* udał się nazajutrz.

Xiążę *Esterhazy Galanta* został mianowany nadzwyczajnym posłem do *Londonu*, gdzie będzie na korpnoyi Króla angielskiego, i złoży mu powiawszowanie dworu naszego.

Tego lata spodziewamy się przybycia Króla angielskiego do tutejszej stolicy.

Dnia 15. Xiążę *Salerno*, drugi syn Króla neapolitańskiego, wyjechawszy dnia 7 b. m. z *Laybach*, przybył tu wczoraj z Arcy-Xiążką *Klementyną* małżonką swoją, i stanął w zamku cesarskim.

Dnia 15. Arcy-Xiążka *Henryka* małżonka Arcy-Xiążki *Karola*, powiła onegdaj syna, którego nazajutrz ochrzczono.

Laybach, dnia 11 maja. Cesarstwo Ichmość austriaccy mają ztąd wyjechać między 18 i 20 b. m.

Dnia 7 b. m. przybył tu Wielki Xiążę *Modyny*. Przybyli tu także z *Rzymu* jenerałowie *Vincent* i *Pozzo di Borgo*, i powrócą do *Paryża*, gdzie urząd nadzwyczajnych posłów piastować będą.

Hrabia *Fiquelmont* ze strony austriackiej, a

P. *Oubril*, z rossyjskiej, objęli swój urząd przy dworze króla neapolitańskiego.

Dnia 9 b. m. spodziewano się w *Rzymie* przybycia Xiążki *Kalabrii*. Król neapolitański myśli wyjechać z *Rzymu* dnia 13 b. m. i w towarzystwie syna swego odprawi wjazd do *Neapolu*.

Nowy król sardyński był według najsławniejszych wiadomości w *Reggio*, gdzie, jak słychać, ma się widzieć z królem *Wiktorem Emanuelem*, bratem swoim, a potem pojedzie do *Turynu*.

WŁOCHY.

(z Gaz. warsz.) *Neapol*, dnia 20 kwietnia. O prócz jenerałów *Coletta* i *Pedrinelli*, tudzież byłego deputowanego *Borelli*, których do zamku *St. Elmo* zaprowadzono, biorą tu coraz więcej osób do więzienia.

Dnia 24. Odebrane tu listy z *Sycylii*, donoszą, iż spokojność powraca na tej wyspie. Kardynał *Gravina*, namiestnik królewski, umie dzielnie utrzymać porządek, i jest powszechnie lubiany.

Dnia 28, Kommissya wojskowa tutejsza roztrząsnęła już postępowanie jenerałów poruczników neapolitańskich, i jenerała *Florestan Peps*, *Pignatelli*, *Ascovita* i *Ambrosio* oświadczyła, iż król nie potrzebuje ich usług, i nie mogą nosić mundurów ani znaków zaszczytnych. Z rozmaitych listów znalezionych w *Turynie* pokazało się, iż buntownicy w wyższych *Włoszech* mieli związki z uwięzionymi tu jenerałami *Pedrinelli* i *Colletta*, półkownikiem *Vairo* i deputowanym *Borelli*, byłym prezesem parlamentu.

Niedawno uwięziono tu wiele ludzi, po większej części z pospólstwa, za to, iż w domach ich ukrytą broń znaleziono. Niektórych pociągniono już do sądu wojskowego. Słychać nawet, iż 4 rozstrzelano.

Ogłoszono tu wyrok królewski d. 25 b. m. wydany, iż nikt nie może być stawiony jako deputowany miasta lub prowincyi przed monarchą, jeśli wprzód nie pozyska pozwolenia w stolicy od ministra policyi, a w prowincyach od intendentów. Takie bowiem deputacje powinny się składać z ludzi znanych z dobrego postępowania.

Turyń, dnia 30 kwietnia. *Karol Felix* jest teraz naszym monarchą. Hrabia *Thaon de Revel*, namiestnik królewski, ogłosił z rozkazu jego akt złożenia korony przez Króla *Wiktora Emanuela* z dnia 13 marca i potwierdzenie jego w *Nicei* pod d. 19 kwietnia. Osnowa tego potwierdzenia jest następująca:

Wiktor Emanuel.

„Xiążę *Genueński*, brat nasz, po odebranej wiadomości o naszym przeczeniu się tronu pod dniem 13 marca, w skutku czego korona i najwyższa władza w krajach spadły na niego, po-

wodowany przychylnością ku nam, i uważając to zrzeczenie się za nic nieznaczące, i w smutnych okolicznościach wymuszone, oświadczał nam ciągle życzenie swoje, abysmy znowu rząd objęli. Lecz przekonani, iż znakomite przymioty brata naszego mogą jedynie zapewnić szczęśliwość ludu, który Opatrzność Bożka rządowi naszemu porzuciła, skłonieni oraz pobudkami, w pierwszym naszym akcie wymienionemi, to jest słabością zdrowia naszego, która nam oddawna podawała myśl zrzeczenia się tronu, postanowiliśmy stałe uskutecznić ten zamiar, po ułatwieniu kilku ważnych okoliczności, utwierdzeni w tém przedsięwzięciu przez obecny stan rzeczy, ustawicznego usiłowania wymagający, postanowiliśmy dobrowolnie niniejszym aktem, zaświadczone przez Margrabiego *St. Marsan*, ministra stanu, potwierdzić zrzeczenie się tronu z dnia 13 marca, pod warunkami w pierwszym akcie objętymi, prosząc usilnie kochanego naszego brata, Xiążęcia *Genueńskiego*, aby dla zapewnienia dobra ludowi naszemu przyjął rząd i tytuł króla. Dzieło się w *Nicyi* dnia 19 kwietnia 1821 roku."

(podpisano) *Wiktor Emanuel*
de St. Marsan.

Hrabia *Thaon de Revel*, namiestnik królewski, wydał dnia 26 b. m. urządzenie, w którym oświadczył: „Obeymując trudny stér rządu, pierwszą naszą uwagę zwróciliśmy na bunt, pochodzący z obmierzłego nieposłuszeństwa kilku korpusów i wojskowych, w zamiarze obalenia prawego porządku, który dotąd pod oycowskim rządem Króla *Wiktora Emanuela* i poprzedników jego wzbudzał podziwienie za granicą, a dla poddanych coraz większą szczęśliwość przysposabiał. Przekleństwo winowayców ze strony dobrych i wiernych poddanych nie jest dostatecznym; sprawiedliwość wyciąga ukarania uczestników zbrodni."

Wydane tu dnia 27 obwieszczenie tegoż namiestnika królewskiego, stanowi, iż wszyscy oficerowie wszelkiego stopnia, którzy należeli do osady *Alessandri* i cytadelli turyńskiej, a postępowanie swoje usprawiedliwić mogą, ei oraz, którzy lubo w zbuntowanym wojsku służyli, nie należeli jednak do działań jego, powinni się stawić w 5ciu dniach u zwierzchności miejscowej, podać stosowną prośbę i złożyć potrzebne dowody. Oficerowie należący do korpusów ówczasowego wojska, którzy lubo oddzieleni od tychże korpusów, nie udali się jednak do wojska w *Nowarze*, powinni usprawiedliwić swoje postępowanie przed właściwemi pólkownikami, którzy prośbę ich przeszła ministrowi wojny. Urządzenie to nie rozciąga się do oficerów, którzy w skutku rozkazu sekretaryatu wojennego po dniu 10 b. m. wydanego, znajdują się przy jakich zakładach, ani do tych, którzy służą w batalionie lekkiego legjonu królewskiego, pozostałego w *Turynie*, oraz w kompaniach artylleryi, strzegących zbrojowni królewskiej, i dwóch batalionach osady. Minister wojny przesłał prośby z dowodami do kommissyi trudniącej się roztrząsaniem postępowania tych oficerów.

Oddzielna kommissya, złożona z prawników i oficerów, zajmie się śledzeniem i ukaraniem zdrady, buntu, nieposłuszeństwa i innych zbrodni.

Senat genueński ponowił dnia 28 b. m. dawniejszy zakaz noszenia i mienia w domu krocic, sztyletów, lasek ze szpadami i wszelkiej podobnej broni, zagrażając 10cioletniem więzieniem, za ich noszenie, a 5cioletniem, za chowanie w domu.

Żandarmerya przyprowadziła tu wielu więźniów stanu z *Genui*. W liczbie ich są: kapitan *Garello*, który podczas buntu został majorem pólku genueńskiego; kawaler *Palma*, pólkownik tegoż pólku, schwytany w *Monaco*; major *Crezac*, były członek rządu rewolucyjnego; żołnierz, który zabił swego kapitana, za to, iż dawał odpor buntownikom; dwaj oficerowie, i doboż.

Od granic *Włoskich*, dnia 30 kwietnia. Król *Wiktor Emanuel* postanowił udać się do *Modeny*. Czeką tylko przybycia fregaty sardyńskiej, na której popłynie. Mimo najusilniejszych prośb małżonki swojej i dworzan, nie dał się skłonić do objęcia rządu. Słychać, iż Królowa chce jechać do *Wiednia*. Sławny minister stanu tak pisze o rewolucyi piemontskiej: „Widać teraz, jak łatwo przytłumić rewolucyą, kiedy jeden Król miał odwagę odmówić przychylenia się swego do niej, a drugi, powiedzieć to słowo: *Nie*."

W Piemoncie biorą ciągle różnych ludzi do więzienia. Kilku schwytanych, między którymi jest także pólkownik *Palma*, miało dostać pomieszczenia zmysłów. Kommissya wojskowa postępuje bez litości. Jenerał *Giflenga*, który z Xięciem *Carignan* pojechał do *Nowary*, i któremu z początku kazano tylko siedzieć w dobrach, został uwięziony. Hrabiowie *St. Marsan* i *Lisi*, uciekają po bitwie w okolicach *Nowary*, musieli porzucić na drodze pojazd, w którym było 10,000 franków, i korespondencya jenerała *Giflenga* z Hrabią *St. Marsan*. Pewne papiery dotyczące się Francyi, miano posłać do *Laybach*, a ztamtąd do *Paryża*. Cała rewolucya piemontska była właściwie spiskiem oficerów. Nie należeli do niej prości żołnierze, tak dalece, iż, na przykład, żołnierzom z pólku dragonii w *Alessandryi* musiano dać po 36 franków, aby szli za swemi oficerami.

Hrabia *Santorre di Santarosa*, który podczas rewolucyi w Piemoncie był ministrem wojny, bawi w *Genewie*. Xiążę *Cisterna* padł do nóg Xiążęciu *Genueńskiemu* w *Modenie*, i prosił o przebaczenie; lecz go, jak słychać, nie otrzymał.

D. 2 maja. Sławny pólkownik *Pepe* nie chce dotąd poddać twierdzy neapolitańskiej *Civittella de Tronto*, w której dowodzi. Wezwano go ostatni raz imieniem królewskim, i oświadczone mu, iż jeśli się natychmiast nie podda, będzie rozstrzelany z całą osadą. Uczyniono przysposobienia do szturm.

FRANCYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Paryż*, dnia 8 maja. Teraźniejszy Król sardyński, *Karol Feliks*, mianował Hrabiego *Pralorme* posłem swoim przy dworze tułtejszym. Ten oddał monarsze naszemu list wierzitelny, i razem list wspomnianego króla, w którym donosi o wstąpieniu swoim na tron. W reszcie, zrzeczenie się tronu nie jest (jak wiadome) osobliwością w dziejach sardyńskich.

Ludzi, oskarżonych o spisek dnia 19 sierpnia, stawiono tu wczoraj przed sądem izby parów. Jest ich 34: wszyscy są prawie młodzi wojskowi. 24 oskarżono, iż knowali spisek na życie Króla i rodziny jego, w celu obalenia rządu, a zaprowadzenia nowej dynastyi i konstytucyi; 10 zaś innych, iż lubo wiedzieli o spisku, nie donieśli jednak rządowi. Ciekawość ściągnęła mnóstwo słuchaczy. Wiele dam chciało także wejść, lecz ich nie wpuszczono. Liczne oddziały żandarmów prowadziły oskarżonych, z których kilku miało ozdobę legii honorowej. Pan *Dam-*

bray, kanclerz, przewodniczący w sądzie. Na pierwszej sesji brakło 40 parów, w liczbie których są Xiążęta *Richelieu, Raguzy, Bellano, Turentu* i t. d. Czytanie aktu oskarżenia zabrało przeszło 4 godziny. Kilku oskarżonych oficerów, których w *Belgium* ujęto i władzom francuzkim oddano, podali na piśmie protestacyę przeciwko takiemu obęyciu się z nimi, skarżąc się na rząd belgicki, któremu nic złego nie uczynili. Spiskowi siedzieli dotąd w więzieniach *Conciergerie, la Force* i t. d.; zawieziono ich teraz na wozach do koszar żandarmeryi niedaleko pałacu *Luxemburg*. Na każdym wozie siedziało ich dwóch z dwoma żandarmami. Okna w koszarach, gdzie mocną straż postawiono, są po części zamurowane. Każdy z oskarżonych dostawać będzie 5 franków codziennie, póki wyrok nie zapadnie. Wysłuchano zeznania przeszło 700 osób, z których 182 ma stanąć na świadki. Sprawa ta potrwa najmniej półtora miesiąca. Rozgłoszono, iż póki się nie skończy, ogród pałacu *Luxemburg* ma być zamknięty; lecz robią tylko galeryę, którą oskarżeni iść będą z więzienia do sali sądowej. Po zrobieniu tej galeryi, wspomniany ogród będzie znowu otwarty dla publiczności.

Xiążę *Rovigo (Savary)* był minister policyi za rządu *Bonapartego*, miał znowu d. 6 b. m. wysłuchanie u Króla.

Prefekt departamentu *Sekwany* darował Xiążęciu *Bordeaux* kosztowny serwis porcellanowy do herbaty. Toż samo uczyniła władza muni-cypalna tutejsza.

Hrabia *Damas*, generał, otrzymał wielką wstęgę legii honorowej, a Margrabia *Lauriston* wielki krzyż orderu s. *Ludwika*.

Przybył tu pułkownik *Campbell*, pierwszy adjutant Xiążęcia *Wellingtona*.

Do *Tulonu* zawinął z *Genui* okręt, na którym było 10 rewolucjonistów piemontskich. Zwierzchność miejscowa posłała natychmiast kapitanowi jego rozkaz, aby daley płynął.

Bawi tu Mandaryn chiński. Przybył na okręcie, na którym kawaler *Mauduit* udał się do Chin dla dokładniejszego poznania uprawy herbaty, aby mogła być zaprowadzoną do osad naszych w *Ameryce, w Korsyce, Prowancyi* i t. d. Mandaryn ten uczy się języka francuzkiego.

H I S Z P A N I J A.

(z *Gaz. warsz.*) *Madryt* dnia 27 kwietnia. Wzmagają się rozruchoy w niektórych okolicach kraju naszego; przyszło już do rozlewu krwi. Banda powstańców, zebrana w *Nowarze*, odparta przez generała *Bagnos*, Wielkorządę, cofnęła się w liczbie 600 ludzi do *Salvatierra*, gdzie się oszańcowała. Wspomniany generał wezwał buntowników, aby się poddali. Nie chcieli tego słuchać. Posłano więc drugie wezwanie z oświadczeniem, iż jeżeli za kwadrans nie otworzą bramy; miasto będzie wzięte szturmem, a wszyscy powstańcy, nawet mieszkańcy, wycięci zostaną. I to wezwanie nie wzięło skutku. Jenerał sposobił się do szturm, gdy przeciw kilku strwożonych mieszkańców siekierą otworzyło bramę. Weszło woysko; 5 ludzi, między którymi był xiążę, zginęło od kul karabinowych. Powstańcy schronili się do domów, i z nich strzelali do żołnierzy. Wkrótce się jednak poddali. Znaleziono w *Salvatierra* bardzo wiele potrzeb wojennych i broni. Kilku xięży jest w liczbie więźniów. Czterech hersztów oddano pod sąd. 500

poymanych buntowników zaprowadzono do *Pampeluny*. Gdyby nie odwaga oddziału katalończyków, powstańcy opanowałyby miasto *Vittoria*, tego samego dnia, kiedy przywieziono tam 5 milion franków.

Liczba gierillasów powiększa się w wielu okolicach. Woysko ciągnie zewsząd na ich usmierzenie. Lud w kilku miastach skazał wiele osób na wygnanie. W *Maladze* żądał odmiany biskupa.

Niedawno uwięziono tu niejakiego *Baranda*, agenta Xiążęcia *Infantado*. Ma być tajnym naczelnikiem przeciwników konstytucyi.

Porażona banda buntownika *Merino*, miała w stoczony bitwie 20 ludzi zabitych, a rannych daleko więcej.

Vittoria dnia 30 kwietnia. Jenerał *Juan Martin*, zwany *Empecinado*, wysłany od rządu na ściganie buntowników, wydał do nich następującą lakoniczną odezwę:

Empecinado do nieprzyjaciół oyczyzny!

„Rząd polecił mi ścigać was, to jest wytępić. Możecie tego uniknąć przez posłuszeństwo rządowi, prawom i konstytucyi, która jest politycznym życiem hiszpanów. Nierozsądni, macie czas jeszcze. Ten jednak jest krótki; korzystajcie z niego; bo inaczej zginiecie. Żołnierze moi nie dadzą żadnego przebaczenia nieprzyjaciółom oyczyzny, równie jak tym, którzy ciągle opór okazują. Ustąpcie sile; złożcie broń; poddajcie się; inaczej żadnego względu mieć nie będę. Taka jest wola moja i ostatnia propozycya”

(podpisano) *Empecinado*.

T U R C Y A.

(z *Gaz. warsz.*) *Stambul* dnia 10 kwietnia. W. Sultan wydał d. 30 z. m. następujący rozkaz Kiaja *Bejowi* (ministrowi spraw wewnętrznych). „Nikomui nie są tajne wypadki w *Włoszczyźnie i Multanach*, oraz ciągle wiarołomstwo narodu greckiego. Trzeba mieć nadzieję w *Bogu*, iż porządek zostanie wkrótce przywrócony. Tymczasem wypada koniecznie, aby każdy *Muzułman* stosował się do okoliczności; te zaś wkładają nań obowiązek zrzeczenia się przyjemności towarzyskiego życia, które oddawna stało się drugą naturą, powrócenia do życia w obozach, pierwszostkowego stanu narodu, i naśladowania obyczajów przodków swoich. Potrzeba również, aby ministrowie państwa i urzędnicy zaniechali wszelkich zatrudnień, a sposobili się do tej odmiany obyczajów, opatrując się w oręż i konie.”

W. Sultan wydał w tej mierze *Hatti-Szerif*, z którego przytoczymy następujące co do słowa wyjątki: „Niewierni ci, świadkowie meładów, jakim się ministrowie i urzędnicy państwa mego oddają, ufni, iż od nich małego odporu doznają, ośmielili się posunąć rzeczy do ostatniego stopnia. Lubo czyny te wiadome są wszystkim magnatom, ministrom i urzędnikom państwa mego, nie postrzegam przecież większej z ich strony gorliwości. Mimo tylokrotnych rozkazów, ledwo jednak o godzinie trzeciej przychodzą do bióra. Nie tak się ułatwiają interessa. Nie można całego czasu poświęcać na zabawy; smutne ztąd wypływają skutki. Wzajemne szyderstwa i wolność krytykowania cudzych postępów, sprawiły oziębłość *Muzułmanów*. Tych, którzy nie odmieniają sposobu życia, którzy wbrew przykazaniu, aby wszyscy *Muzułmani* uważali się za braci, nie przestaną ich nienawidzić; tych, którzy powinności swoje powoli i niedbale pełnią, późno do biór przychodzą, nie będę ich już ostrzegał,

lecz oddam pod miecz katowski. Oby otworzyli oczy; obecne okoliczności nie mogą wcale iść w porównanie z dawniejszemi. Idzie tu o wiarę. Cesarskim moim zamiarem jest, zjednanie sobie serc prawdziwie wiernych, i okazanie, iż jestem użyteczny prawu *Mahometa*. Oby niebo użytyło baczości wszystkim! Amen! Po rozesłaniu kopii tej najwyższej woli, dawaycie baczość, aby ministrowie, naczelnicy milicyi i inni urzędnicy, rzekli się rozrywki, opatrzili się w oręż i konie, i we wszystkiem niniejszemu rozkazowi zadosyć uczynili. Strzeżcie się inaczej postępować!"

Dniem wprzód, to jest d. 29 marca, *Reis Effendi* wydał okólnik do wszystkich posłów zagranicznych przy dworze tutejszym, donosząc, iż dla tego, że rozmaici poddani tureccy chcieli uciekać na zagraniczne okręty, Porta widzi potrzebę użyć służącego jej na mocy traktatów prawa przemieszania wszystkich okrętów kupieckich, płynących na morze czarne lub białe (egejskie). Mianowani tym celem kommissarze co do okrętów na morze czarne, mają urzędować w *Fanaraki*, a co do okrętów na morze białe, niedaleko siedmiu wież lub w *Dardannelach*.

Baron Strogenow, poseł rossyjski, ostrzegł dnia 21 z. m. wszystkich poddanych rossyjskich w Turcyi, aby się nie dawali ludzi emissarynszom, wysłanym od zbuntowanych greków, lecz spokojnie się zachowali; w przeciwnym bowiem razie sami sobie przypiszą wszelkie nieprzyjemności, jakichby doznali.

Dnia 25. Zapal turków w tutejszej stolicy przyszedł do najwyższego stopnia odtąd, jak *W. Sultan* ogłosił, iż wiara jest zagrożoną. Starcy, ludzie w średnim wieku, i młodzieńcy, chodzą ubrodzeni tłumem po ulicach. Zarządzają się bezprawia i krwawe wypadki.

W przeszłym tygodniu, blisko 8000 wojska wszelkiej broni poszło ku brzegom czarnego morza, i złączy się z wojskiem *Baszów*, którym zalecono przywrócić spokójność na *Włoszczyźnie* i w *Multanach*. W dzień ich wyścia, stracono *Beisade Muruci*, który niedawno został mianowany tłumaczem Porty, oraz wielu znakomych kupców. Innych powieszono przed oknami i drzwiami domów, gdzie mieszkali nad *Bosforem*.

Nowy Wielki Wezir, *Bender Ali Basza*, odprawił dnia 21 b. m. wjazd do *Stambułu*. Poprzedzającego dnia żołnierze porwali *Patryarchę* greckiego, gdy skończył nabożeństwo; zaprowadzili go do więzienia *Bestandziego Baszy*, i o 5tej po południu przed bramą pałacu, w którym mieszkał, powiesili. Oskarżono go również, iak tłumacza Porty, o zdradę i należenie do spisku. Śmierci innych znakomych mężów greckich doznało tegoż samego losu.

Porta zajęta jest usmierzaniem rozruchów, które na półwyspie *Morsi* wybuchnęły. Przed zbrojownią stoją trzy okręty liniowe, bryg i korweta. Okręt liniowy trzy fregaty i korweta stoją na kotwicy w kanale między *Beschiktash* i zamkami *Bosforu*.

Były agent *Hospodara Wołoskiego Staurahi Aristachi*, otrzymał dnia 21 b. m. kaftan honorowy, jako tłumacz Porty. Wszakże urząd jego ma być tymczasowy.

Dnia 29. Zawziętość turków przeciwko grekom przechodzi wszelkie wyobrażenie. Rząd nie może powściągnąć pospólstwa. Nayokrutniejszém jest wojsko azyatyckie, które tu śpiesznie naddciąga; rabuje greków, zabija ich, zabiera z sobą ich żony i córki, a niepodobna pohamować tych bezprawów, które się codziennie zamagają

PRUSSY.

(z gaz. warsz.) *Berlin*, dnia 15 maja. Listy z *Gdańska* doniosły, iż rozruchy we *Włoszech* podniosły cenę zboża w *Anglii* i *Holandyi*. Spodziewano się więc sprzedania znacznych zapasów tamecznych: lecz późniejsze wiadomości są znowu niepomysłne.

Konkordat królestwa pruskiego z *Papieżem* podpisany został w marcu. Według niego będzie w *Berlinie* stolica arcy-biskupia.

NIEMCY.

(gaz. warsz.) *Od brzegów Menu* dnia 8 maja. Król *wirtemberski* powrócił d. 2 b. m. z *Weymaru* do *Sztuttgardu*.

Słychać, iż nowy kongres *Monarchów* w *Wiedniu* nastąpi w wrześniu.

Przybył do *Ems* urzędnik dworu *W. Xięcia Rossyjskiego Mikołaja*, i zamówił mieszkanie na miesiąc czerwiec. Wspomniony Xiążę ma zjechać do wód tamecznych wraz z małżonką swoją. Dwór jego składać się będzie z 56 osob.

Sejm w *Rudolstadt*, rozpoczęty d. 9 kwietnia, ukończył się d. 21 tegoż miesiąca. Dochody roczne wspomnianego księstwa wynoszą 81,655 talarów, a wydatek 78,687 talarów.

Gazety niemieckie przytaczają teraz zdanie *Woltera* o neapolitańczykach, wyjęte z dzieła jego pod napisem: *O obyczajach i duchu narodów*. „*Neapolitanie* (wyraża *Wolter*) oddawna lud słaby i niespokojny, niezdolny do rządzenia samym sobą, do obierania króla i podlegania mu, należał zawsze do pierwszego lepszego, który się z wojskiem przybliżył.”

PORTUGALIA.

(z gaz. warsz.) *Lisbona*, dnia 18 kwietnia. Stanow uchwalili, iż żaden deputowany, w ciągu urzędowania swego nie może sprawować innego urzędu, ani brać innej pensyi, prócz dyet.

Kardynał *patryarcha* tutejszy ma być, za nieposłuszeństwo rządowi zaprowadzony, do kłasztoru i tam osadzony jak więzień stanu.

Minister spraw wewnętrznych donosił stanom, iż oprócz prowincyi *Para*, prowincye *Bahia* i *Fernambuk*, w *Brazylii*, przyjęły także konstytucyą portugalską.

AMERYKA POŁUDNIOWA.

(z gaz. warsz.) Prowincye w *Brazylii* powstają kolejno. Czwarta już prowincya *St. Louis de Maranhao* przyjęła także konstytucyą portugalską.

Słychać, iż Król portugalsko - brazylijski chce dać ze swojej strony konstytucyą *Portugalii*, że niektóre jej artykuły już ułożone, i gdy cała ukończoną będzie, jeden z infantów zawiezie tęż konstytucyą do *Portugalii*.

Wolno Drukować F. N. Golański Czel. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmi. w powie
	dn. 16 średnia.	28 cal. 8,75 lin.	+ 17,58 stopn	Południowy	Pochmurno
	dn. 17 średnia.	28 — 0,77 —	+ 9 —	Zachodni	Pochmurno
	dn. 18 godz. 5.	28 — 0,2 —	+ 8,25 —	Północny	Pochmurno

Wilno dnia 18 maja 1821 roku v. 3.

Doniesienie Teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 22 maja 1821 roku, przez kompanią aktorów Polskich dana będzie reprezentacya wcale urowey wielkiej czarodziejskiej komiczney Opery we 3ch aktach, ze stosowną garderobą, dekoracyami, transparentowem, i licznemi czarodziejskiemi zmianami we 3ch częściach, pod tytułem:

DWANASCIE SPIĄCYCH DZIEWIC.

Opera ta nierównie więcej jak Rusalka wystawy świetney i mnogich kosztów wynaga, których dla upiększenia tej opery bynajmniej nieżałowalem.

G. Kamiński Dyr. T. Pol.

U w i a d o m i e n i e.

1. W gubernii wileńskiej, w powiecie brasławskim w majątku JW. Marszałka Wawrzeckiego, o trzy wiorsty od miasta powiatowego, W. dz położonym, rozpoczęły się kopalnie wód mineralnych, siarczystych, przy których ja niżej podpisany będąc restauratorem traktyeru, starać się będę ze strony mojej wszelkimi dolożyć usilności w zrobieniu usługi, każdemu dorzeczonych kopalniow przybywającemu, w dostarczeniu podług żądania wód, trunkow, i cokolwiek do potrzeb, i wygod stosować się może, za cenę przyzwoitą i umiarkowaną. Dat roku 1821 mca maja 6 dnia.

Antoni Sasielowski Kuchmistrz.

Wezwanie kredytorow i pretensorow.

1. Sąd Ziemi Wileń. dekretem swoim dnia 26 apryla 1821 roku w sprawie Stanisława Holtzmana a jego kredytorami i pretensorami przywołany, postanowił wydać trzykrotną w kuryerze Litewskim awizacyą, w tym i żeby wszyscy kredytorowie i pretensorowie razem dowodzenie swych należnościow, zaś debitorowie dla odpowiedzi na stanność massy w tymże sądzie Ziemi Wileńskim rozbiegającym tę sprawę w sesyach poobiednich, pod amissyą jawili się. Co uskuteczniając niniejszą w Gazecie Kuryera Lit. zamieszcza awizacyą, Dat. 7. 1821 maja 9. d.

R. 1821 mca maja 16. Walno tę awizacyą umieścić w Gazecie Kuryera Lit. poswiadcza Ziemicki Powiatowy wileń. Pisarz Józef Olaszowski.

Z b i e g.

1. Z majątku Zatrocza zwanego w ptele Trockim w parafii Nowo Trockiej położonego, obywatela Józefa Odyńca, w dniu 15 maja do Wilna przyjechałszy zbiegł furman na imie Jan Jurewicz mający lat 25. Ukrody mierny, twarzy dialawey okrągławey, włosy na głowie nisko strzyżone rude, oczy czarniawych, wziął z sobą odzienie, płaszcz szaraczkowy szubenny, kamizelka sukienna pomsowa nowa, kurtka sukienna czarna, chustka na szyi, perkalowa granatowa w muszki białe, kołnierzyk biały płótna szwabskiego, rasyzy białego płótna kulewego, buty nowe przyszwane, jest ten cielek poddany skuzkowy folwarhu Zatrocza; postrzeżony przez łogo odbierze za to przyzwoitą nagrodę za doniesieniem w Policję Wileńską albo do Sądu Niższego Ziemi Wileń. lub Troc. powiatu.

Nowa pensya mężka.

1. W Gubernii Grodzieńskiej, powiecie nowogrodzkim, w miasteczku dziedzicznym JW. Jana Słiznia b. Chorążego powiatu Nowogrodzkiego Wolna zwany; za wiedzą i dozwoleńiem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu założony jest pensyon dla płci męskiej przez X. Jana Dąbrowskiego kanho-

niko kollegiaty Brzeskiej, Plebana Zadwieskiego. Dają się w tym pensyonie wszystkie nauki na szkoły powiatowe od Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu przepisane: przytym języki, łaciński, francuzki, niemiecki, rossyjski, polski, kaligrafia czyli sztuka pisania, rysunki ręczne, topograficzne i architektury początkoway z rozmiarem. Kto by chciał mieć dokładną tego pensyonu wiadomość znajdzie ją na miejscu zakładu. Trudność w wyahowaniu pierwiastkowym młodzieży w tych okolicach, jest mi powodem do tej posługi dla obywateli.

Wezwanie sukcesorow.

2. Za dekretem remissyjnym Sądu Gł. Lit. Wileńskiego Depart. w powiat. Sądzie Ziemi Wileń. odchoziła. sprawa między WJPanem Franciszkiem Rewkowskim b. Deputatem wywodowym Ptu Oszm. a jego potomstwem po rzaszley matce oddziału majątku żądającym, oraz tak z kredytorami i pretensorami jako też debitorami ponienionego W. Franciszka Rewkowskiego i dalszemi połączenie z tą sprawą mającemi stronami, w której przez dekret akcesaryjny roku 1819 gbra 19 dnia ustanowiony, na wszystkich stronach wzajemna dokumentow komportacya, niektórych części majątku pod sekwestrem skarbowym niezostających administracya, ogólnego majątku inwentarya, a dobr ziemskich przez naznaczonych geometrow wymiar, między posesorsami tradycyjnem i dalszemi właściwe akta, zostały przeznaczone, z rozwiązaniem wszelkich wnoszonych sporow pierwaszemu stopniowi właściwych i z zamierzeniem terminu do oczyszczenia teyże sprawy rozpoznania. Gdy takowy naznaczony ominił termin po przywołaniu z kolei aktoratu początek tey sprawy dającego, do kontynuacyi oneyże sprawy, Sąd Ziemi Ptu Wileń. przez wyrok dnia 15 maja 1821 roku pod oświadczoną tylko od stron pięciu stanowiącą ogłoszony, zaznaczył termin na kontynuowanie tey sprawy dzień 15 terażn mca maja, żeby więc wszystkich interesowanych stron doszła wiadomość, i żeby też strony pod utratą rzeczy, na zamierzony termin do Sądu ze wszelką gotowością stawady; w tym zamiarze niniejsza trzykrotna do gazety Kuryera Litewskiego podaje się awizacya.

Przedaż publiczna.

3. Na skutek Dekretu Sądu Magistratu Wileń. w dniu 18 apryla 1821 roku nastalego, niżej podpisany urzędnik obwieszcza, iż w dniach 25, 27 i 31 teraż. mca maja, z publiczney licytacyi tak dom JPP. Wólsow farbierzów w tem mieście Wileń pod N. 1441 na ulicy Zborowey za Trbcką bramą położony, z należnym do niego ogrodem i drzewami owocowemi, jak niemniej i będąca w pomienionym domu ruchomość zostaną za gotowe pieniądze wyprzedane. Na powyżey rzeczony terminu życzący takowę nabydź zapraszam, niemniej w myśl tegoż Dekretu, aby wszyscy kredytorowie i pretensorowie JPP. Wólsow do następnay rozprawy sub amissione rei w Magistracie Wileń. stawali, a debitorowie na regulujące się stosunki tłumaczyli się, w tym wszystkim wydadją niniejszą przez gazetę Kuryera Lit. i osobne druki awizacyą. Dat. 1821 mca maja 10 dnia. Marcin Strausz R. M. Wileń.

Arendowna dzierżawa.

3 Opieka szlachecka Ptu Słomim stosownie do postanowienia swojego z mocy zezwolenia JW. cywilnego Grodzień. Gubernatora, niżej wyrażone majątki i szedywizorskie schedy dla niemożności w rychłym czasie wybrania z onych skarbowego remanentu, wypuszczać będzie przez publiczną licytacyą, na którą wzywając życzących ostrzeżę, iż każdy kontrahent powinien bydź opatrzonny przyzwoitą

kaucyą, oraz przyjął obowiązek opłacenia z góry całkowitej skarbowej zaległości, biorąc w arendę na czas taki jaki w miarę umówienia się o roczną opłatę do wybrania całej należności będzie odpowiednim, termina na takową licytacją są przewidziane w dniach 20, 28 maja i 10 junii t. r. jednakże gdyby kto z kontrahentów przed albo i po tych terminach wejść w umowę miał zamiar tedy każdego czasu dla wzięcia kontraktu do opieki Ptu Słonim. jawić się może.

Tabella sched wypuszczających się w arendę.

Folwark	Ilość dłu- gu skar- bowego.	R. s. K.	
		R.	K.
Folwark Zenopol Xcia Zenona Połubińskiego za dług W. Dolubowskiego za Ukazem Rządu w opiekę objęty ma dymów włościańskich ośm zabudowania dworne, grunta sianozęcie i las	212	50	
Z exdywizyi Stoszczewskiej scheda Dochtorowiczów z trzema poddanymi gruntem, sianozęciem i lasem	384	10	
Scheda Szadurskiej, poddanych dwóch z takiemiż wygodami	338	18½	
Scheda Salomei Jacwiczowej poddanych dwóch etc.	170	2	
Scheda Szpitala Janiskiego poddany jeden etc.	131	23	
Scheda Jagminów bez włościan	23	91	
Scheda Ignacego Saplicy	13	2½	
Scheda Kulwienis	81	51½	
Scheda Baltrzemija Rodowicza	27	31	
Scheda Mateusza Słauty	21	83½	
Scheda Konstancyi Onuszkowej	11	63	
Scheda Zacharyasza Przywołowskiego	34	24½	
Scheda Jana Janowicza	46	99	
Scheda Alexandra Buchowieckiego	41	78	
Scheda Jana Bronica	14	45½	
Scheda Skolimowskich	36	75	
Scheda Andrzeja Szostakowskiego	6	12	
Scheda Jana Zienkowskiego	9	22	
Scheda Józefa Wolmera	39	29	
Scheda Józefa Telatyckiego	33	6½	
Scheda Xiędza Putwińskiego z Exdywizyi Szeppiackiej	17	72	
Scheda Piotra Hermańskiego	43	31	
Scheda Brygidy Soldenpafowej	56	85	
Scheda Heronimy Rząsnickiej	16	68	
Scheda Woyciecha Ostrowskiego z Exdywizyi Iwankowickiej	16	63	
Scheda Filyna Kamuńskiego zwłóścianinem	26	4½	
Scheda Szadurskiego	16	18½	
Scheda Tadeusza Siedziakowskiego	16	7½	
Scheda Jana Eysmonta	23	23½	
Scheda Andrzeja Szostakowskiego	16	7½	

Członek opieki szlacheckiej Ptu Słonimskiego
Prezydent Ziemski tegoż Ptu Ferdynand Borzymowski.

W e z w a n i e.

3. Sąd Gł. Litewsko - Wileński 2go Departamentu Czasowego po rozpoznaniu sprawy konkursowej między kredytorami a sukcesorami zeszłych Michała i Wincentego Frąckiewiczów po dekrete exdywizorskim w dobrach Janopolu, w powiecie wilekomirskim położonych r. 1814 marca 6 d. zapadłym, a w porządku, apellacyi przyniesionej wyrokiem swoim roku idącego 1821 marca 3 ogłoszonym, wszystkim kredytorom, tak popierającym apellacyą jako też nieprzychodzącym do sądu Gł. wykonanie przysięg na realności ich summ i pretensyów dekretem exdywizorskim uznanych przed sądem swoim nakazał, a za rezolucyą 14 marca termin, z rejekty do dnia 31 maja naznaczyl, ostatecznie zaś przez rezolucyą apryla 30 reiektą w przeciągu do dnia 1 junii idącego 1821 roku przedłużył, z tym zastrzeżeniem iż którzy do oznaczonego terminu przysięgi niewykonyją tych pretensyę wieczney amissyj podlegać będą; o czém dla powszechney wiadomości przez trzykrotną w gazetach Kuryera Lit. publikatę ogłosza. Jan Rossohacki Assesor i kawaler.

Sekretarz Wacław Klukowski.

Sądy Exdywizorskie.

3. Dekretem Remissyynym Sądu Gł. 2 Departamentu Obwodu Białostockiego w sprawie JW. Jana Aloizego Hrabi Potockiego z jego wierzycielami i pretensorami roku 1821 mca marca 17 dnia wypadłym, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdział majątku tegoż JW. Potockiego między kredytorów jego przeznaczony, ad fundum hrabstwa Boćków w piecie bielskim położonego w terminie dnia 18 apryla tegoż roku zjechawszy, po usfundowaniu jurydykcyi, i po ułatwieniu początkowie przynoszonych od stron żądań, następnie przez wyrok dnia 21 tegoż miesiąca ogłoszony, nakazał inwenturyą i wymiar całego hrabstwa Boćków oraz wszelkiego majątku do JW. Jana Hrabi Potockiego przynależnego, kolejją uznać komportacyą, tak na JW. Potockim, jako też wzajemnie na wszelkich jego kredytorach i pretensorach stawających i niestawających, i oną złożyć do kancelaryi Sądu spraw cywilnych bielskiego i drohickiego powiatów w dniu pierwszym czerwca roku bieżącego zalecił; dla ostatecznego zaś ukończenia całego dzieła exdywizorskiego, termin w dniu dwudziestym drugim nowembra roku tegoż zamierzywszy, gdyby w tym czasie wszyscy kredytorowie, z jakiegokolwiek źródła mający do JW. Jana Potockiego roszczenia, z dowodami one probującymi sami, lub przez umocowanych od siebie, do Sądu tegoż jawnili się niniejszym wzywa i zawiadamia. W przeciwnym bowiem razie że skutkiem powyższego dekretu Sądu Gł. Białostockiego dla każdego niestawającego i niezgłaszającego się w jego choby naysprawiedliwszej rzeczy, wieczny upadek czyli amissya zapisana zostanie, i że później żaden z tychże wierzycieli do majątku nieraz wspomnionego JW. Jana Hrabi Potockiego trafić nie będzie miał prawa, ostrzega i ogłasza. Jakowe wiadomienie aby w Gazetach krajowych St. Petersburgskich i Kur. Lit., zagranicznych berlińskiej i lwowskiej, tudzież warszawskiej potrzykrotnie w Numerach po sobie następujących domieszonym i ogłoszonym było mieć chce i postanawia. Działo się w Boćkach roku 1821 miesiąca apryla 21 dnia.

Jan Putkowski prezydujący exdywizor.

Marcin Jaworowski Exdywizor.

Wincenty Łapiński Exdywizor.

Mikołaj Oldakowski Exdywizor.

Franciszek Kramkowski Exdywizor.

Sądowy Exdyw. Regent Stanisław Łaszkiwicz.

Wyjeżdżają za gruniec.

1 Do Królestwa Polskiego, Austryi, Prus, i Saxonii na miesiąc 21 Wileński obywatel Owsięj Zelikowicz Zalhin za własnymi interesami.

3 Do królestwa Pruskiego 1 gildy kupca Izaka Adelsona przykaszczyk starozakonny Szłoma Chaimowicz Hurwicz na miesiąc 10.

3 Do Xięstwa Poznańskiego do miasta Poznania Wileński obywatel Piotr Ludwik na miesiąc 8.

3 Do Xięstwa Poznańskiego do miasta Poznania, Wileński mieszkaniec rodem ze Szwaycaryi, Ulrych Buoll, cukiernik, na miesiąc 8 z powrotem.